

УДК 616-036.882-08:725.51:615.849

Г.О. Слабкий¹, О.Ю. Качур²

ПОТРЕБА ЛІКАРНІ ІНТЕНСИВНОГО ЛІКУВАННЯ В ПРОМЕНЕВИХ МЕТОДАХ ДОСЛІДЖЕННЯ

¹ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна²ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України», м. Київ, Україна

Мета – визначити потребу лікарні інтенсивного лікування в променевих методах обстеження пацієнтів відповідно до галузевих нормативів надання медичної допомоги та даних із доведеною ефективністю.

Матеріали та методи. Матеріалами дослідження стали нормативно-правові акти, що визначають проведення реформи системи охорони здоров'я в Україні з формування на вторинному рівні надання медичної допомоги та створення лікарень інтенсивного лікування. Для визначення потреби в променевих методах обстеження було використано 318 клінічних протоколів, затверджених МОЗ України. Основою дослідження став системний підхід.

Результати. Для забезпечення пацієнтів лікарень інтенсивного лікування відповідно до галузевих нормативів необхідні такі сучасні методи променевої діагностики: комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, ангіографія, ультразвукова діагностика та методи рентгенографії і рентгеноскопії. Впровадження даних методів обстеження можливе за наявності відповідного обладнання.

Висновки. Встановлено потребу пацієнтів лікарень інтенсивного лікування в променевих методах діагностики.

Ключові слова: лікарні інтенсивного лікування, променеві методи діагностики, потреба.

Вступ

На даному етапі розвитку держави проводиться реформування системи надання медичної допомоги [8, 9, 10, 11, 12]. Воно передбачає послідовні та глибокі інституціональні та структурні перетворення, спрямовані на поліпшення здоров'я населення та задоволення його справедливих потреб у медичній допомозі [3, 13]. Серед провідних напрямів перетворень у системі охорони здоров'я України визначені: поліпшення ефективності функціонування системи охорони здоров'я та підвищення якості медичного обслуговування населення [5].

На другому рівні надання медичної допомоги передбачається створення госпітальних округів із формуванням лікарень нового для України типу [14].

За даними доказового менеджменту та з урахуванням найкращого світового досвіду, з метою поліпшення якості вторинної медичної допомоги з одночасним підвищенням ефективності використання наявних ресурсів, усунення невиправданого дублювання медичних послуг пропонується диференціація лікарень за інтенсивністю медичної допомоги [3, 15, 16].

З огляду на вищезазначене, структурноформуючими госпітальними округами є лікарні інтенсивного лікування (ЛІЛ), які створюються для надання цілодобової медичної допомоги хворим, лікування пацієнтів із гострими станами, що потребують високої інтенсивності лікування та догляду (наприклад, інфаркт міокарда, інсульт, гостра кровотеча тощо). Ресурсне забезпечення лікарень цього типу потребує інтенсивних технологій, спеціалізованого, високоякісного діагностичного та лікувального

обладнання, наявності служби реанімації та інтенсивної терапії, служби екстреної діагностики [1, 4].

У «Стратегії розвитку системи охорони здоров'я: український вимір» вказується на те, що всі типи закладів мають бути до- або переоснащені відповідно до визначених функцій, а концентрація інтенсивної допомоги дасть змогу поліпшити її якість за рахунок підвищення кваліфікаційного рівня медичних працівників [5].

У діагностичному плані важливим є використання сучасних променевих методів обстеження, які створюють основу інструментальних методів дослідження, а при деяких тяжких нозологіях є «золотим стандартом» діагностики [2, 7, 6].

Мета роботи – визначити потребу ЛІЛ у променевих методах обстеження пацієнтів відповідно до галузевих нормативів надання медичної допомоги та даних із доведеною ефективністю.

Матеріали та методи

Матеріалами дослідження обрано нормативно-правові акти, що визначають проведення реформи системи охорони здоров'я в Україні з формуванням на вторинному рівні надання медичної допомоги та створення ЛІЛ. Усього опрацьовано 12 нормативно-правових актів. Для визначення потреби в променевих методах обстеження використано клінічні протоколи, які затверджені МОЗ України і базуються на даних із доведеною ефективністю за основними найбільш поширеними нозологіями по кожному профілю відділення ЛІЛ. Усього опрацьовано 318 клінічних протоколів. До проведення дослідження залучено спеціалістів із променевої діагностики. При виконанні

роботи використано бібліосемантичний метод з аналізом 16 джерел наукової літератури. В основу дослідження покладено системний підхід із використанням методів контент-аналізу, порівняння та структурно-логічного аналізу.

Результати дослідження та їх обговорення

На першому етапі дослідження сформовано перелік відділень ЛПЛ. До даного переліку внесено

профіль відділень, які найбільш часто зустрічалися в нормативно-правових актах і науковій літературі.

У подальшому проведено вибірку променевих методів обстеження пацієнтів із затверджених МОЗ України клінічних протоколів, які є чинними на даному етапі.

Далі проаналізовано та визначено потребу в обладнанні для проведення променевих обстежень пацієнтів у ЛПЛ (табл.).

Таблиця

Потреба лікарні інтенсивного лікування в променевих методах обстеження пацієнтів за профілями відділень

Профіль відділення	Променевий метод дослідження	Потреба в обладнанні із забезпечення обстеження пацієнтів
Приймальне з діагностичним блоком	Рентгенографія. Ультразвукова діагностика (УЗД). Ангіографія. Магнітно-резонансна томографія (МРТ). Комп'ютерна томографія (КТ)	Апарат рентгенографії стаціонарний, цифровий. Апарат ангіографії. Апарати КТ та МРТ. Стаціонарний апарат УЗД із комплексним набором датчиків
Реанімації та інтенсивної терапії	Рентгенографія. УЗД. Ангіографія. МРТ. КТ	Апарат рентгенографії пересувний
Терапевтичне	Рентгенографія та рентгеноскопія. УЗД. Ангіографія. МРТ	Обстеження у відділенні променевої діагностики лікарні
Кардіологічне з блоком інтенсивної терапії	УЗД. Ангіографія	Пересувний апарат УЗД із комплексним набором датчиків
Неврологічне з блоком інтенсивної терапії	Ангіографія. Рентгенографія. МРТ. КТ	Обстеження у відділенні променевої діагностики лікарні
Пульмонологічне з блоком інтенсивної терапії	Рентгенографія та рентгеноскопія органів дихання. КТ	Обстеження у відділенні променевої діагностики лікарні
Інфекційне боксоване	Рентгенографія та рентгеноскопія. УЗД	Обстеження у відділенні променевої діагностики лікарні
Ортопедотравматологічне	Рентгенографія органів руху. МРТ. КТ	Обстеження у відділенні променевої діагностики лікарні
Хірургічне	Рентгенографія та рентгеноскопія. УЗД. Ангіографія. КТ. МРТ	Пересувний апарат УЗД із комплексним набором датчиків
Урологічне	УЗД. Рентгенографія. МРТ	Обстеження у відділенні променевої діагностики лікарні

Нейрохірургічне	КТ. МРТ. Ангіографія	Обстеження у відділенні променевої діагностики лікарні
Офтальмологічне	КТ. УЗД. Ангіографія	Обстеження у відділенні променевої діагностики лікарні
Гінекологічне з блоком інтенсивної терапії	УЗД. МРТ	Обстеження у відділенні променевої діагностики лікарні
Пологове з блоком інтенсивної терапії	УЗД	Пересувний апарат УЗД із комплексним набором датчиків
Відділення новонароджених із блоком інтенсивної терапії	УЗД. МРТ	Пересувний апарат УЗД із комплексним набором датчиків

За даними таблиці, для забезпечення пацієнтів ЛЛЛ відповідно до галузевих нормативів необхідні такі сучасні методи променевої діагностики: КТ, МРТ, ангіографія, УЗД, рентгенографія і рентгеноскопія.

Впровадження даних методів можливе за наявності такого обладнання: апарати рентгенографії стаціонарний та пересувний, цифрові; апарати ангіографії; апарати КТ та МРТ; стаціонарні та пересувні апарати УЗД із комплексним набором датчиків.

Висновки

За даними дослідження визначено потребу ЛЛЛ у методах променевої діагностики щодо забезпечення

пацієнтів діагностичною допомогою відповідно до галузевих нормативів. Установлено, що в ЛЛЛ мають використовуватися такі методи променевої діагностики: КТ, МРТ, ангіографія, УЗД, рентгенографія і рентгеноскопія. Впровадження даних методів обстеження можливе за наявності відповідного обладнання.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з визначенням потреби ЛЛЛ у медичних кадрах із використання променевих методів обстеження пацієнтів у цих лікарнях, а також потреби у видатках на придбання відповідного медичного обладнання з визначенням типів і кількості зазначених апаратів.

Література

1. *Завдання та функції лікарні інтенсивного лікування пацієнтів* / Н. П. Кризіна, Г. Я. Пархоменко, А. І. Зозуля [та ін.] // Впровадження сучасних досягнень медичної науки в практику охорони здоров'я України : матер. Міжнар. мед. конгресу, 25–27 вересня 2012 р. – Київ, 2012. – С. 7.
2. *Зозуля І. С.* Інсульт: стратегія і тактика надання медичної допомоги / І. С. Зозуля, В. І. Цимбалюк, А. І. Зозуля // Український мед. часопис. – 2012. – № 5 (91). – С. 36–39.
3. *Князевич В. М.* Наукове обґрунтування оптимізації системи інтенсивної медичної допомоги населенню України : автореф. дис. ... д.мед.н. / В. М. Князевич. – Київ, 2009. – 39 с.
4. *Лехан В. М.* Проблеми та перспективи перебудови стаціонарної медичної допомоги вторинного рівня / В. М. Лехан, Л. В. Крячкова, В. В. Волчек // Східноєвропейський журнал громадського здоров'я. – 2008. – Т. 2, № 2. – С. 44–52.
5. *Лехан В. М.* Стратегія розвитку системи охорони здоров'я: український вимір / В. М. Лехан, Г. О. Слабкий, М. В. Шевченко. – Київ, 2009. – С. 30–31.
6. *Максимова М. Ю.* Методи визуализации пенумбры при ишемическом инсульте / М. Ю. Максимова, Д. З. Коробкова, М. В. Кротенкова // Вестник рентгенологии и радиологии. – 2013. – № 6. – С. 57–66.
7. *Методы лучевой диагностики в оценке состава тела человека* / Е. А. Касаткина, В. К. Лядов, Е. А. Мершина, В. Е. Сеницын // Вестник рентгенологии и радиологии. – 2013. – № 2. – С. 59–65.
8. *Підходи до реформування вторинної медичної допомоги в Україні* / Н. П. Кризіна, П. Л. Лисенко, А. І. Зозуля [та ін.] // Східноєвропейський журнал громадського здоров'я : спец. випуск : матер. з'їзду спеціалістів із соціальної медицини та організаторів охорони здоров'я України, м. Житомир, 11–12 жовтня 2012 р. – Київ – Житомир, 2012. – С. 56–57.

9. *Про затвердження нормативно-правових актів Міністерства охорони здоров'я України щодо реалізації Закону України «Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві»* : наказ МОЗ України від 05.10.2011 р. № 646 [Електронний документ]. – Режим доступу : [http : www.moz.gov.ua](http://www.moz.gov.ua). – Назва з екрана.
10. *Про затвердження Порядку створення госпітальних округів у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та м. Києві* : постанова КМУ від 24.10.2012 р. № 1113 [Електронний документ]. – Режим доступу : [http : www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). – Назва з екрана.
11. *Про затвердження примірних положень про заклади охорони здоров'я* : наказ МОЗ України від 30.12.2011 р. № 1008 [Електронний документ]. – Режим доступу : [http : www.moz.gov.ua](http://www.moz.gov.ua). – Назва з екрана.
12. *Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я в Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві* : Закон України від 07.07.2011 г. № 3612-VI [Електронний документ]. – Режим доступу : [http : www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). – Назва з екрана.
13. *Салтман Р. Б.* Реформы системы здравоохранения в Европе. Анализ современных стратегий : пер. с англ. / Р. Б. Салтман, Дж. Фигейрас. – М. : ГЕОТАР-Медиа, 2000. – 432 с.
14. *Слабкий Г. О.* Госпітальні округи: реальність і ризики їх створення / Г. О. Слабкий, М. В. Шевченко, А. І. Зозуля // Україна. Здоров'я нації. – 2012. – № 3. – С. 261–265.
15. *McKee M.* Hospitals in a changing Europe: options for Europe / М. McKee, J. Healy. – European Observatory on Health Care. – Buckingham : Open University Press, 2002.
16. *The Ukrainian health financing system and options for reform* // By: Valeria Lekhan, Volodymyr Rudi, Sergey Shishkin: Health Systems Financing Programme WHO Regional Office for Europe, 2007. – 33 p.

Дата надходження рукопису до редакції: 05.05.2015 р.

**Потреба больниць інтенсивного лічення
в лучевих методах дослідження***Г.А. Слабкий¹, А.Ю. Качур²*¹ГВУЗ «Ужгородський національний університет»,
г. Ужгород, Україна²ГУ «Український інститут стратегічних досліджень
МЗ України», г. Київ, Україна

Цель – визначити потребу больниць інтенсивного лічення в лучевих методах обстеження пацієнтів в відповідності з галузевими нормативами надання медичної допомоги і даними доказової медицини.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження стали 12 нормативно-правових актів, які визначають проведення реформи системи охорони здоров'я в Україні по реформуванню вторинного рівня надання медичної допомоги і створення больниць інтенсивного лічення. С метою визначення потреби в лучевих методах лічення було використано 318 клінічних протоколів, затверджених МЗ України. Основою дослідження став системний підхід.

Результати. Для забезпечення пацієнтів больниці інтенсивного лічення в відповідності з галузевими нормативами необхідні наступні сучасні методи лучової діагностики: комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, ангиографія, ультразвукова діагностика і методи рентгенографії і рентгеноскопії. Введення даних методів обстеження можливо при наявності відповідного оснащення.

Висновки. Встановлено потребу пацієнтів больниці інтенсивного лічення в лучевих методах діагностики.

Ключові слова: больниці інтенсивного лічення, лучеві методи діагностики, потреба.

**Demand of intensive treatment hospitals
in radial methods of diagnostics***G.O. Slabky¹, O.Yu. Kachur²*¹SHEI «Uzhgorod National University», Uzhgorod, Ukraine²SI «Ukrainian Institute of Strategic Researches
Ministry of Health of Ukraine», Kyiv, Ukraine

Purpose – to determine the demand of intensive treatment hospitals in radial methods of diagnostics in accordance to field standards of medical aid and the data of demonstrative medicine.

Material and methods. 12 normative-and-legal acts that determine the reform of Health service System in Ukraine were used as material of study. These documents are related to reforming the secondary level of medical aid and creating of intensive treatment hospitals. 318 Clinical protocols approved by Ministry of Public health of Ukraine were used in order to determine the demand in radial methods of treatment. Systemic approach composed the base of study.

Results. To provide the patients of intensive treatment hospital with qualified radial diagnostics in accordance with field standards the following contemporary methods of diagnostics are demanded: computer tomography, microwave resonance tomography, angiography, ultrasound diagnostics and different methods of X-ray examination. Introduction of methods listed is possible only at presence of necessary equipment.

Conclusion. The demand of intensive treatment hospitals' patients in radial methods of diagnostics is determined.

Key words: intensive treatment hospitals, radial methods of diagnostics, demand.

Відомості про авторів

Слабкий Геннадій Олексійович – д.мед.н., проф. кафедри громадського здоров'я, факультет післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Закарпатська обл., 88000, Україна.

Качур Олександр Юрійович – к.мед.н., н.с. ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»; пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна.